

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku k odôvodneniu nálezu ústavného súdu
sp. zn. III. ÚS 641/2024 zo 17. júna 2025**

1. V súlade s § 67 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripájam k nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 641/2024 zo 17. júna 2025 odlišné (lepšie povedané, doplňujúce) stanovisko, ktoré sa týka odôvodnenia tohto rozhodnutia.

2. S odôvodnením nálezu v zásade súhlasím. Pripájam len pár doplňujúcich poznámok vyplývajúcich z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), na ktorú mali reflektovať všeobecné súdy, tak ako to vyžadujú základné princípy procesného práva (pozri čl. 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: *„Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.“*).

3. Predmetom dovolacieho prieskumu môže byť aj právna otázka procesnej povahy (napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017). Dovolací súd v napadnutom rozhodnutí aproboval závery nižších súdov, ktoré konštatovali, že žalobcovia dôkazné bremeno neuniesli, lebo nepredložili, resp. nesprocesovali zmluvné listiny tak, aby ich súdy mohli preskúmať. Najvyšší súd sa týmto záverom odklonil od výkladu Súdneho dvora, podľa ktorého *„... vnútroštátny súd musí ex offi nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá je predmetom sporu, ktorý prejednáva, a ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, EU:C:2010:659, bod 56, a zo 7. novembra 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 66).“* (rozsudok Súdneho dvora Lintner z 11. 3. 2020, C-511/17, ECLI:EU:C:2020:188, bod 36).

4. Súdy nemajú povinnosť skúmať *ex offi* všetky zmluvné podmienky (ktoré sú navyše spravidla veľmi rozsiahle), ale iba tie, ktoré tvoria predmet sporu. Takýmito inštitútmi bola v predmetnom spore celkom zjavne, (i) čo sa týka existencie, spochybnená zmluvná podmienka o predčasnej splatnosti, (ii) dohoda o zrážkach zo mzdy, (iii) ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) či (iv) úroková sadzba.

5. Súdny dvor judikoval v spotrebiteľských vzťahoch (*i.a.*) tri dôležité sféry záujmu Európskej únie, v ktorých musia súdy naplniť cieľ príslušných smerníc *ex offi*. V prvom rade ide o *ex offi* ochranu v prípadoch, keď spotrebiteľské zmluvy neobsahujú náležitosti, čo v danej veci môže zodpovedať výhradám o nesprávnom RPMN (pozri uznesenie Súdneho dvora Pohotovosť zo 16. 11. 2010, C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685) a úrokovej sadzbe. Ďalej *ex offi* ochrana dopadá na prípady, keď sa úvery poskytli napriek tomu, že bonita spotrebiteľa to neumožňovala (rozsudok Súdneho dvora Radlinger a Radlingerová z 21. 4. 2016,

C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283, rozsudok Nárokuj z 11. 1. 2024, C-755/22, ECLI:EU:C:2024:10, rozsudok OPR – Finance z 5. 3. 2020, C-679/18, ECLI:EU:C:2020:167, rozsudok LCL Le Crédit Lyonnais z 27. 3. 2014, C-565/12, ECLI:EU:C:2014:190 a iné). Tretia sféra ochrany *ex offio* dopadá na neprijateľné zmluvné podmienky, čo v preskúmvanej veci má zodpovedať tvrdenej neprijateľnosti zmluvnej podmienky o predčasnej splatnosti a dohody o zrážkach zo mzdy.

6. Vo všetkých troch sférach (náležitosti, bonita a neprijateľné podmienky) sa zaiste natíska otázka, či má súd poskytnúť *ex offio* ochranu aj na vyššom inštančnom stupni a aj v prípade, keď je spotrebiteľ právne zastúpený. V už spomínanom rozsudku Lintner (C-511/17) Súdny dvor podal takýto výklad: „Okrem toho skutočnosť, že pani Lintnerová je zastúpená advokátom, nemá vplyv na predchádzajúcu analýzu, keďže všeobecná otázka rozsahu preskúmania *ex offio*, ktoré má vykonať vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci, musí byť rozhodnutá bez ohľadu na konkrétne okolnosti každého konania (pozri analogicky rozsudok zo 4. októbra 2007, *Rampion a Godard*, C-429/05, EU:C:2007:575, body 62 a 65).“ (už citovaný rozsudok Lintner, bod 40). V rozsudku Faber (rozsudok Súdneho dvora zo 4. 6. 2015, C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357) Súdny dvor konštatoval, že naplnenie smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar sa má naplniť bez ohľadu na to, či spotrebiteľ advokáta má, alebo nemá, a že z ochrany *ex offio* nie je vyňatý ani súd vyššieho stupňa.

7. Súdny preto mali minimálne vysvetliť, prečo by sa v predmetnej veci ciele dotknutých troch smerníc [smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004] nemali naplniť v rovnakej miere súdnej starostlivosti. Je dôležité, že Súdny dvor podáva výklad nie pre strany sporu, ale pre členské štáty a ich súdy, a robí to preto, aby sa naplnili ciele smerníc. Súdny dvor už v otázke porušenia úijného práva najvyšším súdom podal výklad v rozsudku Tomášová (rozsudok z 28. 7. 2016, C-168/15, ECLI:EU:C:2016:602), podľa ktorého by išlo o jednu z podmienok, kedy už štát môže niesť zodpovednosť za náhradu škody pre porušenie úijného práva, pretože najvyšší súd už povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku má (čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie).

8. V závere poznamenávam, že spotreba má mimoriadny význam pre tvorbu hrubého domáceho produktu (viac ako 50 %) a poskytovanie úverov nie je len o odovzdaní peňazí, ale predovšetkým o službe s dôležitými pravidlami. Tak ako spotrebiteľ má byť sankcionovaný v prípade, ak poskytnutý úver riadne nespláca (no má byť sankcionovaný primerane – rozsudok Súdneho dvora Aziz zo 14. 3. 2014, C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164, bod 73), tak dodávatelia musia čeliť dostatočne odstrašujúcim sankciám pre dosiahnutie zdravého trhu a kvality verejného života. Všetky štyri zložky predmetu konania (*i. a.* pozri

už spomínaný rozsudok Lintner – C-511/17) nie sú v rozhodovacej činnosti súdov ničím novým (ostatne porov. nález vo veci sp. zn. III. ÚS 369/2023 k RPMN). Najvyšší súd porušil uplatnené základné právo nielen tým, že nerozhodol v individuálnej veci v súlade s čl. 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ale aj tým, že nevyužil dôležitú kompetenciu zjednocovania rozhodovacej praxe všeobecných súdov.

V Košiciach 17. júna 2025

Peter Straka
sudca